

Vergaderjaar 2013–2014

32 735

Mensenrechten in het buitenlands beleid

Nr. 100

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 januari 2014

Naar aanleiding van gestelde vragen tijdens het mondelingen vragenuurtje van 14 januari jl. door het lid Servaes (PvdA) en het verzoek van het lid Sjoerdsma (D66) bij de regeling van werkzaamheden d.d. 14 januari jl. inzake de Olympische Spelen in Sotsji bericht ik u, mede namens de Minister-President, de Ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap als volgt.

Tijdens het mondelinge vragenuur op 14 januari jl. heeft uw Kamer verzocht te proberen tijdens het bezoek aan Sotsji met de president van Rusland te spreken en aandacht te vragen voor de mensenrechten in Rusland. Voorts heeft uw Kamer verzocht om rond het bezoek te spreken met LHBT-activisten en te proberen een vertegenwoordiger uit Nederland mee te nemen die zich voor LHBT-rechten inzet.

Het kabinet deelt de bezorgdheid zoals uitgesproken in uw Kamer en in de Nederlandse samenleving over de mensenrechtensituatie in Rusland. Deze zorgen zijn herhaaldelijk uitgesproken. Gelijke rechten voor LHBT vormen een belangrijk onderdeel van het Nederlandse mensenrechtenbeleid en zijn een belangrijk onderwerp in de dialoog met Rusland over de mensenrechtensituatie.

Nederland heeft de afgelopen jaren meermalen zowel bilateraal als in EU-verband nadrukkelijk zorgen uitgesproken over de mensenrechtensituatie in Rusland. Zo sprak ik in februari 2013 met NGO vertegenwoordigers in Rusland, waaronder organisaties die zich specifiek op LHBT rechten richten en sprak de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) met vertegenwoordigers uit de Russische LHBT gemeenschap tijdens haar bezoek aan Moskou in september 2013 over de situatie in hun land. Daarnaast wordt in de politieke contacten met Russische autoriteiten telkens over dit onderwerp gesproken op Nederlands initiatief. Net als tijdens het bezoek aan Moskou van de Minister-President in oktober 2011 is dat bijvoorbeeld gedaan in gesprekken met president Poetin in april en in juni 2013. Dat zal Nederland blijven doen. Verder

steunt Nederland via de diplomatieke posten in Rusland concrete activiteiten van de LHBT gemeenschap in Rusland, zoals organisatie ondersteuning, voorlichtingsmateriaal en filmfestivals. Daarnaast ontvangt het COC via het Ministerie van Buitenlandse Zaken meerjarige financiering (2014–2017) ter bevordering van gelijke rechten voor LHBT in o.a. Rusland. Kort na haar bezoek aan Moskou heeft de Minister van OCW aangegeven ILGA (International LGBTI Association) actief te gaan ondersteunen zodat LHBT-organisaties in Oost-Europese landen, waaronder Rusland, versterkt kunnen worden.

In Europees verband worden deze zaken expliciet met de Russische autoriteiten besproken, zoals tijdens de EU-mensenrechtenconsultaties met Rusland op 28 november jl. en de halfjaarlijkse EU-Rusland Top van 28 januari a.s. Nederland blijft in EU- en internationaal verband inzetten op dialoog om de mensenrechtensituatie te verbeteren. Zo heeft de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in een gezamenlijke verklaring van EU-Ministers van Sport op 1 oktober jl. aandacht gevraagd voor mensenrechten. Ook is mede op haar initiatief in november 2013 door 23 Europese sportministers een brief gestuurd aan Europees Commissaris Vassiliou waarin landen worden opgeroepen om bij de organisatie van grote sportevenementen rekening te houden met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de VN. Zoals toegezegd, zal de Minister van VWS ook het belang hiervan aankaarten bij NOC*NSF en hen verzoeken dit aan de orde te stellen bij het IOC. In VN-verband is, mede op Nederlands initiatief, in de Russische resolutie «Olympic Truce» het anti-discriminatiebeginsel verbreed naar alle groepen.

Zoals toegezegd tijdens het mondelinge vragenuur, is een formeel verzoek ingediend voor een bilateraal onderhoud met president Poetin. Tijdens dat gesprek zal opnieuw aandacht worden gevraagd voor de mensenrechten. Voor het bezoek van de Minister-President aan Sotsji zullen contacten worden gelegd om te praten met mensenrechtenorganisaties, en specifiek organisaties die zich vertegenwoordiger achten van de LHBT gemeenschap in Rusland. Daarmee zal het kabinet opnieuw laten zien achter hun fundamentele rechten en politieke strijd te staan. Uiteraard is het van belang terdege rekening te houden met de positie van deze mensenrechtenverdedigers, waarbij voor het kabinet voorop staat dat wij resultaten willen boeken die duurzaam zijn en die vragen om een langdurige en constructieve relatie, ook na de Spelen, waarbij genoemde organisaties in samenwerking met anderen hun werk moeten kunnen doen. Daarom zal met hen besproken worden of dit publieke of besloten gesprekken zullen zijn. In het verlengde van deze initiatieven onderzoekt de Minister van VWS de mogelijkheden om tijdens haar bezoek aan Sotsji te spreken met leden van Russische LHBT organisaties. Ook het verzoek om een vertegenwoordiger uit Nederland mee te nemen die zich inzet specifiek voor de bevordering van gelijke rechten voor LHBT heeft het kabinet direct ter hand genomen. Navraag heeft helaas uitgewezen dat een accreditatie voor een extra gast van de Nederlandse delegatie niet mogelijk is. Deelname aan de delegatie zonder accreditatie is uit overwegingen die te maken hebben met, in het licht van recente ontwikkelingen, begrijpelijke veiligheidseisen, daarmee niet mogelijk. Om desalniettemin zo goed mogelijk recht te doen aan het verzoek van de Kamer, zal op 3 februari a.s. een gesprek plaatsvinden tussen het COC, de Minister-President en de Minister van OCW opdat het COC het kabinet input kan geven voor de verschillende gesprekken in Sotsji.

De inzet van het kabinet op het gebied van mensenrechten en rule of law beperkt zich niet tot Rusland, Sotsji en LHBT. Ook tijdens handelsmissies zoals recent naar China en Indonesië wordt hieraan aandacht besteed. Zo

is het tijdens de handelsmissie naar China gelukt de mensenrechtendialoog weer op te starten en is tijdens het bezoek aan Indonesië het belang van rule of law aan het investeringsklimaat verbonden. Het is steeds deze combinatie van politieke en economische contacten met gesprekken over recht en democratie die het Nederlandse kabinet consequent inzet. De aanwezigheid in Sotsji volgt uit deze opstelling en is in lijn met de aanwezigheid van vorige kabinetten bij de Olympische Spelen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans